



David Ollivier de Leth en Klaske Schep interviewen Diederik Stapel. Foto SIB

Stapel wil wel praten met studenten, maar niet geciteerd worden

[NIEUWS](#)

Wetenschapsfraudeur Diederik Stapel was de eerste spraakmakende gast bij het nieuwe initiatief Utrecht College Tour. Hij wilde alleen komen op voorwaarde dat niemand in de zaal hem zou citeren.

Door [ries-agterberg](#)

14/05/2014

Wetenschapsfraudeur Diederik Stapel was de eerste spraakmakende gast bij het nieuwe initiatief Utrecht College Tour. Hij wilde alleen komen op voorwaarde dat niemand in de zaal hem zou citeren.

SIB-Utrecht, de Studentenvereniging Internationale Betrekkingen, had de eer de eerste aflevering van Utrecht College Tour te organiseren. College Tour is een initiatief van enkele studentenorganisaties en Studium Generale Hogeschool Utrecht, waarbij Utrechtse studenten een spraakmakende gast het hemd van het lijf mogen vragen. SIB koos voor Diederik Stapel, de Tilburgse sociaal-psycholoog die in 2011 van zijn voetstuk viel toen duidelijk werd dat hij in zijn onderzoek systematisch data had verzonnen.

Een opvallende keuze die al vooraf tot discussie leidde. Moet je een fraudeur wel als gast willen uitnodigen? SIB vond van wel. “Stapel kan ons als studenten inzicht geven hoe je verleid kunt worden tot wetenschapsfraude”, zei interviewer David Ollivier de Leth voorafgaand aan het interview met Stapel. Dat Stapel een quoteverbod had gevraagd, noemde hij “niet ideaal”. Maar: “We respecteren

die eis van Stapel.” Bij een eerdere SIB-lezing, toen een medewerker van de AIVD sprak, zou er ook een quoteverbod zijn afgesproken.

SIB opent de avond met een oproep geen enkel citaat van Stapel te Twitteren. Toch vreemd voor een bijeenkomst die openbaar is en waar ruim reclame voor gemaakt is. Toch verdedigt ook Joost de Bruin van Studium Generale Hogeschool Utrecht het beleid. “Soms wil een gast alleen zijn verhaal vertellen aan mensen die de moeite nemen naar de bijeenkomst toe te komen. Een journalist zal een eigen selectie maken. Als je die gast wil hebben, moet je dat accepteren.”

Stapel zelf verdedigt zijn eis na afloop desgevraagd door te zeggen dat hij teleurgesteld is in hoe hij geportretteerd is in de media, en dat de media constant fouten maken. Hij vertelt na afloop van het interview dat hij zijn interview in Utrecht een van zijn eerste lezingen voor studenten sinds zijn val is. Hij zou praktisch nooit worden uitgenodigd. In Tilburg zouden studenten een verbod hebben gekregen om hem te inviteren.

Wat de avond uiteindelijk bracht? Diederik Stapel zat ontspannen op het podium terwijl hij aan de tand gevoeld werd door twee studenten van SIB. Hoe was hij als student? Hoe is hij met frauderen begonnen? Heeft hij er spijt van? Wat voor schade heeft hij aangericht?

Stapel is een vlotte prater die beeldend het verhaal vertelt zoals dat al eerder deed in zijn boek *Ontsporing*. Natuurlijk schaamt hij zich. Hij heeft laten leiden door de druk om de wereld mooier af te schilderen door de data beetje bij beetje aan te passen. Dat is verslavend en zo raakte hij van de regen in de drup. Er is niet één waarom aan te wijzen, zei hij. Zoveel factoren spelen een rol, zoals zijn afkomst, zijn ambitie, de tijdgeest en het gemak waarmee het lukt om te frauderen. Stapel stelt zich kwetsbaar op. Hij geeft niet anderen de schuld. Hij heeft zelf zwakke knieën gehad. Misschien was hij niet zo voor de empirische wetenschap geboren en had hij beter filosofie kunnen doen.

Studenten willen van hem weten hoe dat proces van frauderen verloopt, of hij bang was ontmaskerd te worden, in hoeverre publicatiedruk een rol speelde en hoe je als beginnend wetenschapper moet voorkomen in dezelfde val te trappen. Ze zien in Stapel iemand die wellicht juist vanwege zijn achtergrond kan zien wat er mis is in de wetenschap en wat er anders moet.

Stapel is pessimistisch over de wetenschap. Hij pleit zichzelf niet vrij, maar ziet zichzelf niet als een uitzondering. De wetenschap is volgens hem teveel een egocultuur. Individuele wetenschappers zijn heel erg gericht op publicaties in toptijdschriften. Het gaat in de wetenschap niet om de inhoud, maar om de vraag hoeveel je publiceert en in welke tijdschriften.

Op de vraag welk advies hij studenten wil meegeven blijft het lang stil. Hij houdt studenten voor vooral kritisch te zijn. Wetenschap biedt geen vaststaande waarheid. Je moet altijd twijfel hebben en onderzoeken opnieuw willen doen.

Stapel is deze avond voor de studenten een afschrikwekkend voorbeeld. Een misdadiger vindt hij zichzelf niet. Hij is in de fout gegaan en heeft dat toegegeven. Je zou kunnen zeggen dat Stapel buitenproportioneel gestraft is. Aan de bak komt hij nauwelijks, omdat zijn reputatie niet bepaald vlekkeloos is. Het is ook geen pretje om wereldwijd zo negatief door de media en collega wetenschappers te worden bejegend. “Hoe lang moet zo iemand bestraft blijven?”, vraagt een student zich af.

- [diederik stapel](#)
- [collegetoer](#)
- [studium generale hu](#)
- [sib](#)

<https://www.dub.uu.nl/nieuws/stapel-wil-wel-praten-met-studenten-maar-niet-geciteerd-worden>

*Ref.: Stapel wil wel praten met studenten, maar niet geciteerd worden.docx
9/06/2018 12:20*